

Література

1. Жук В.М. Обліково-аналітичне забезпечення земельних відносин / В.М. Жук // Агроінком. – 2011. – № 7–9. – С. 116–121.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27 квітня 2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minfin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?artid=366774&catid=363499>.

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

Тернопільський національний економічний університет

**РОЗВИТОК АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ**

Продовольча безпека завжди посідає провідне місце у загальній національній безпеці кожної країни, оскільки є передумовою і обов'язковою умовою соціальної та економічної стабільності держави. Надійне забезпечення країни продовольством має стратегічне значення, оскільки від нього залежить не лише продовольча, але й національна безпека.

Продовольча безпека – офіційно прийняте у міжнародній практиці поняття, що використовується для характеристики стану продовольчого ринку країни або групи країн, а також світового ринку. Експерти Продовольчої та сільськогосподарської організації об'єднаних націй (ФАО) пропонують продовольчу безпеку розглядати як забезпечення гарантованого доступу всіх жителів планети, країни, регіону до продовольства у будь-який час і обсягах, необхідних для забезпечення активного й здорового способу життя [1].

З економічної точки зору, продовольча безпека держави – це такий стан економіки, при якому всім і кожному гарантується забезпечення доступу до продуктів харчування, питної води та інших продуктів в якості, асортименті і обсягах, достатніх для фізичного та соціального розвитку особистості, забезпечення здоров'я і відтворення населення країни. Система національної продовольчої безпеки базується на таких основних принципах: самозабезпеченість, незалежність, доступність, якість.

У забезпеченні продовольчої безпеки держави велику роль відіграє агропродовольчий ринок. Характерною особливістю агропродовольчого ринку є нееластичний попит на сільгосппродукцію і продукти харчування. Така реакція впливає на дію закону, відповідно до якого споживачі скорочують придбання агропродовольчих товарів при зростанні цін на них, і навпаки, купують їх більше при зниженні цін. Крім того, попит на ці товари дуже тісно прив'язаний до фізіологічних науково обґрунтованих норм харчування населення та інших чинників.

Дослідженнями встановлено, що ресурсна насиченість національного агропродовольчого ринку в останнє десятиріччя значно зменшилась, скоротилися загальні фонди споживання продовольчих товарів, що разом з

низькою платоспроможністю населення призвело до різкого зменшення рівня середньодушового споживання основних продуктів харчування, погіршення його структури. В результаті цього кожен середньостатистичний українець у наш час недоїдає щорічно: м'яса – 25 кг; молока та молочних продуктів – 142 кг; картоплі – 28 кг; овочів і баштанних – 40 кг; фруктів і ягід – 47 кг. В межах рекомендованих норм споживається риба і цукор. Ступінь задоволення потреб у м'ясних продуктах задовольняється в середньому на 70%, молока і молочних продуктів – на 62,6%, яєць – на 82,7%. Це свідчить про дефіцит у харчуванні повноцінними тваринними білками – необхідними для нормального функціонування організму людини.

Порівнюючи середньорічний рівень споживання основних продуктів харчування в Україні з країнами ЄС, слід зазначити, що жителі останніх споживають продуктів харчування в обсягах, що є більш наближеними до рекомендованих норм, ніж в Україні. Зокрема, середньостатистичний житель євросоюзу у порівнянні з українцем споживає в 2,4 раза більше плодоовочевих продуктів, в 1,9 раза більше м'яса та м'ясних продуктів, в 1,5 раза – риби та рибних продуктів, в 1,4 раза – молока та молокопродуктів. Проте значно менше вони споживають хлібних продуктів та картоплі. Отже, нинішня модель харчування населення України суттєво відрізняється не лише від середньоєвропейської моделі, але й від докризових рівнів нашої держави.

Продовольча безпека країни означає, що національна економіка та її найбільший сектор не відчуває тиску з боку імпорту. Проте за 2010-2014 рр. частка імпортованих продуктів харчування небезпечно зросла. Сьогодні у великих містах 60-70% продовольства забезпечується за рахунок імпорту, який зріс після вступу України в СОТ. Збільшення імпорту призводить до руйнування вітчизняного сільського господарства. Починаючи з 2008 р. ціни на сільськогосподарську продукцію і продукти харчування зростали тому, що виробництво сільськогосподарської продукції було меншим, ніж споживання. Щоб стримати зростання цін, було збільшено частку імпорту, і це негативно вплинуло на українських сільськогосподарських виробників, які не можуть конкурувати з європейськими підприємствами.

Вважаємо, що загрозовим є і те, що імпортована продовольча продукція, яка завозиться в Україну, в більшості випадків є дешевою і неякісною. Тому вирішення продовольчої безпеки країни неможливе без забезпечення якості та безпечності харчових продуктів. Концепція продовольчої безпеки країни повинна охоплювати задоволення фізіологічних потреб населення у безпечних, поліфункціональних, високоякісних продуктах харчування відповідно до медичних рекомендацій, екологічних умов та індивідуального стану людини. Одним із шляхів досягнення продовольчої безпеки є суворе дотримання санітарно-гігієнічних вимог, технологічних інструкцій, рецептур, режимів оброблення, зберігання, транспортування, реалізація сировини і готової продукції. В цьому контексті якість продукції – один з основних аспектів продовольчої безпеки держави і для вирішення цієї проблеми необхідно створити систему безпеки, яка б дала змогу запобігти ризику отримання неякісних продуктів харчування.

Для забезпечення продовольчої безпеки найголовнішою умовою ефективного функціонування агропродовольчого ринку в Україні є визначення державою особливої, виключної важливості щодо пріоритетного розвитку аграрного сектора економіки, оскільки агропродовольчий ринок повинен бути, в першу чергу, наповнений продукцією власного виробництва. Передусім це стосується проблеми створення необхідних умов для розвитку економічних процесів в аграрному секторі економіки з використанням загальновідомих об'єктивних економічних законів, досвіду економічно розвинутих країн. На основі цих законів держава повинна здійснити реальну підтримку розвитку аграрної економіки.

Розвиток суб'єктів національного агропродовольчого ринку неможливий без нарощування обсягів підтримки сільського господарства, без фінансування протекціоністських заходів, які знаходяться на досить низькому рівні, порівняно з іншими країнами. В Україні витрати на зазначені цілі в останні роки досягали лише 0,5% валового внутрішнього продукту, тоді як в Угорщині – 1,8%, Японії і ЄС по 1,7, Чехії – 1,6, США – 1,5, Канаді – 1,3, Росії – 0,8%. У розрахунку на одну особу субсидії становили: в Японії – 566 дол. США., США – 350, країнах ЄС – 336, Канаді – 163, Угорщині – 111, Чехії – 100, Росії – 60, а в Україні – лише 3,3 дол. США [3].

Таким чином, гарантування продовольчої безпеки України потребує підтримання відповідного продовольчого забезпечення, що передбачає використання державної підтримки вітчизняних виробників сільськогосподарської продукції та вжиття заходів імпортного контролю з метою захисту власних виробників від іноземної конкуренції.

Література

1. Кочетков О.В. Формування системи показників продовольчої безпеки України / О.В. Кочетков, Р.В. Марков // Економіка АПК. – 2002. – № 9. – С. 142-148.
2. Осташко Т.О. Структурно-інституційний аналіз аграрного ринку / Т.О. Осташко – К.: Ін-т економіки та прогнозування, 2006. – 56 с.
3. Результати Уругвайського раунду багатосторонніх торговельних переговорів: тексти офіційних документів. – 520 с.
4. Трчилін В.О. Формування галузевих ринків України: перехідний період / В.О. Точилін. – К.: Фенікс, 2004. – 332 с.

Микола ПАЛЮХ

Тернопільський національний економічний університет

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК І ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АГРОВИРОБНИЦТВА

Теперішній стан аграрного сектору України вимагає пошуку ефективних шляхів виходу з кризи, в якій опинилось сільське господарство в результаті того, що в кінці ХХ ст. його реформування здійснювалось не на основі